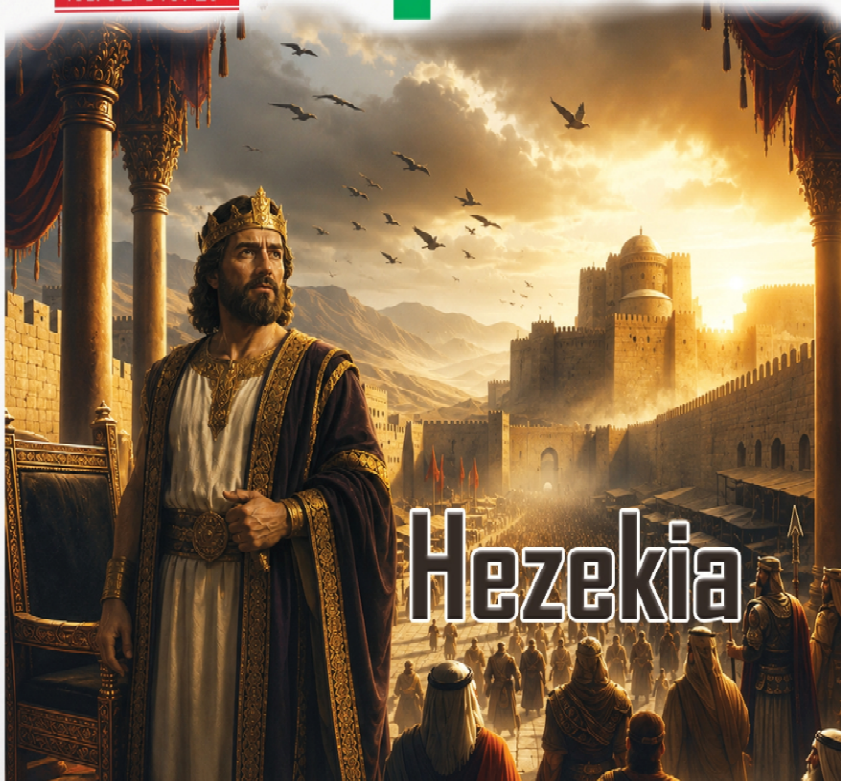

ESTD: October 1994
THLA TIN CHHUAK CHANCHINBU
Kum khat lâk man ₹50

JULY 2026
Postal Registration No. MZR/70/2024-2026
RNI Registration No. 66996/96

Kristian Naupang

Vol. 31 No. 10

• MAHNI INRIN TÂWKNA • PIAN THARNA ROPUI
• RUIH THEIH THIL LAKA FİHLÎM • UI ANGA NUN HLİM
• ISUAN AMAH PANTUTE A NGAİDAM TÎN

Kum 31-na

July 2026

Bu 379-na

Editor

Zohmangaiha

Managing Editor

Rev. PB. Zosapthara

Joint Editors

Rev. F Lalchhuanawma

Rev. Dr KM Vanlalpeka

F Vanlalrochana

Eric Lalnunmawia

Circulation Manager

Lalfakzuala

Kristian Naupang

Synod Office, Second Floor

Mission Vêng, Aizâwl - 796001

email: kristiannaupang@gmail.com

Mobile: 6909132893

A man pe duh leh a bu la duh chuan

Circulation Manager hriattîr tûr a ni.

Kum khat lâk man ₹50

Kristian Naupanga thu chhuabte bi Editor ngaih dân a ni vek kber lo.

A chhûnga thu awmte

Phêk

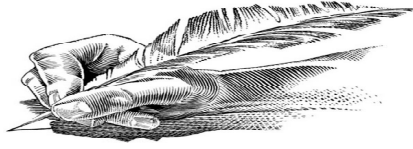
1. Editorial	1
2. Mahni inrin tâwkna	2
3. Nu leh pa thu âwih t̃hatzia	4
4. Pian tharna ropui	6
5. Isuan amah pantute a ngaidam t̃hîn	7
6. Nu leh pa thu âwih	9
7. I kawng zawng zawngah Lalpa ring rawh	11
8. Ruih theih thil laka fihlîm	13
9. Ui anga nun hlim	15
10. Juda lal Hezekia	17
11. A nupui nen hnathawh an inthleng	19
12. An Chanchin: New Sêrchhîp Kohhran NPSS Inkhâwm	25
13. Hriat zauna	27
14. Hmutheitua	29
15. Quiz	30
16. Chei rawh le!	31
17. Ka hmuah ang hmu thei rawh	32

HRIATTÎRNA

**Kristian Naupang-a thlâlâk chhuah tûr nei tân whatsapp hmangin
phone number 8974581885-ah emaw theh luh theih reng a ni**

Editor, Kristian Naupang

Editorial

HRISÊL A PAWIMAWH

Naupan lai leh tleirâwl lai hi kan rilru leh kan taksa a ðhan chak hun lai a ni a; chuvângin, kan rilru leh kan taksa ðha taka a ðhan zêl theih nân kan hrisêl a pawimawh êm êm a ni.

Chaw ðha ei leh mut tam hi hrisêl nân a pawimawh hle. Mut tam leh chaw ðha ei hian thluak a tiharh ðha a. Zirna lamah rilru kan pêk rei theih phah a, kan hriatna a tichak bawk. Chaw ei mumal loh leh mut kham loh hian taksa a tichak lo va, rilru a tibuai thei a, lehkhâ zir kawngah pawh harsatna a thlen ðhîn. Thil tui si, chaw ðha ni si lo (junk food) ei tam te hi kan ngeih lo êm êm a; kan hrisêl theih nân hetiang ei tûrte hi kan ei tam loh a ngai a ni.

Taksa insawizawi hi hrisêl nân a pawimawh êm êm a, theih anga anga insawizawi ðhîn tûr a ni a. In lama kan theih ang tâwk tâwk lo thawh ve te hi chhûngte kan puihna a nih bâkah, taksa sawizawina, hrisêl nâna thil pawimawh tak a ni.

Phone khawih nasat lutuk te, games khelh nasat te hi mit tân a ðhat loh mai bâkah rilru lam thlenga nghawng ðha lo nei thei a ni tih hriat reng tûr a ni.

Þhang lai, hmabâk êng tak nei kan ni a. Chuvângin, zirna lama kan tih ðhat theih nân, mi hlawhtling, mi hman tlâk kan nih theih nân kan hrisêl phawt mai hi a pawimawh a. Kan hrisêlna kan ngaih pawimawh chuan kan nun pum puiâh nghawng ðha tak a nei dâwn a ni.

MAHNI INRIN TÂWKNA

Samuel Lallianthanga
Senior Department
Ratu Chhim Vêng Kohhran

Kan hring nunah hian harsatna hrang hrang kan tâwk thîn a, mi hmuhsitna leh hmuh hniamna pawh kan tâwk ve nuk tawh ang a. Hetiang vâng hian mi thenkhat chuan mahni inrin tâwkna kan hlauh mêk zêl a ni.

Mahni inrin tâwkna (self confidence) hi mihring nunah hian a pawimawhin a tangkai êm êm a. Mi hmaah zâm miah lova kan duh dân leh tha kan tih zâwnng kan sawi ngamna hi a ni deuh ber âwm e. Hlawhtlinna min chantâr theitu, thil pawimawh tak a ni.

Kan thil tihsualte avânga lungngai leh hnual taka awm reng hian sâwtna a nei lo va. Kan hlawhchham tawhnate pawh beidawn phah mai lovin inzir nân hman tum zâwk ila, hma kan sâwn khawp ang. Mahni kan inring tâwk vak lo a nih chuan, kan theihnate hre reng chung leh Pathian ring tlat chungin 'ka ti

thei,' 'ka thei a ni' tih rilru i pu zâwk ang u.

Tum nei tlat la, nih ngei tum la; mahni inrin tâwk nân 'ka thiam,' 'ka thei,' 'ka ngam' titein infuih la; mi dangte pawh fuih thîn ang che. Thiamnate chu tihchhinna leh inzirna aṭangin chher chhuah tum la; Pathian puihna dīlin ṭawngṭai thîn la, nangmah i inrin tâwk theih leh zual nân huaissen chhuah thîn ang che.

Kristian kan nih angin kan rinna chu Pathianah chauh awm tlat se. Bible chuan, mi tin hi Pathianin mahnia theihna leh ṭangkaina kawng nei theuhin min siam a, Pathian lakah chuan kan hlu vek a ni. Amah kan rin chuan eng harsatna pawh kan hmachhawn thei vek a, kan bulah a awm reng a ni. Miin min tih hnual deuh chang pawhin, Lalpa hmangaihna leh thutiam hian kan hlutna tak min hriat chhuahtîr thîn a ni.

“Mi tichaktuah chuan engkim ka ti thei a ni.”
(Philippi 4:13)

NU LEH PA THU ÂWIH THATZIA

*Remruatsanga Hmar
Junior Department
Mamit Kohhran*

Hmânlai hian hmeichhe naupang pakhat hi a awm a, a hming chu Kimi a ni. A thiante nêan an inkâwm thîn a, sikul chawlh apiangin an lêng chhuak thîn.

Ni khat chu a thiante nêan chuan daiah inbihrûksiak tûrin kal an tum a. Mahse, a nu chuan, “Bawihte, kal lo mai rawh. Tûnlaiah chetsualna atam tawh si a, in chesual palh hlah ang e. In kal tumna ramhnuai te a ni si a,” a ti a. Kimi chu kal ve châk viau mah se, a nu thu chu âwih thain a hria a.

Tichuan, a thiante chuan an rawn sâwm ta a. Mahse, Kimi chuan, “Ka nuin a phal lo va, min lo va kalsan mai rawh u,” a ti a.

Tichuan, a thiante chuan, “Keini pawh kan nu leh paten an phal bîk hlei nêam. A rûkin kan kal dâwn

alâwm,” an ti a. Mahse, Kimi chuan, “Ka nu leh paten an phal si lo va, ka lo kal lo mai ang e,” a ti a. A thiante chuan, “A nih leh kan lo kalsan mai ang che,” an ti ta a. Infiam tûr chuan an kal ta a ni.

Tichuan, ramhnuaiah chuan inbihrûksiak chu an tan ta a. Nuam pawh an tiin an hlim hle mai. Mahse, tlaiah haw an tum chuan an thianpa pakhat, Sânga chu a lo awm ve ta rêng rêng lo mai a. An au vak vak a, a ei thei si lo. An hawsan ta a. Sânga nu hnênah chuan chanchin an han hrilh a, khawtlângin an zawng ta a. Ramhnuaia pûk pakhatah a lo tawm reng mai a. A bihrûkna lamah kawng a bo vâng a lo ni. An hmuh vele an hruai haw ta a. A nu leh pate chuan an phal lo chung kal an nih avângin kal tawh lo tûr leh, nu leh pate thu âwih tawh tûrin an hrilh ta a ni.

Kimi chuan a thiante chanchin a hriat chuan pawh a ti hle a. Chutih rualin, a nu thu âwiha a kal lo chu a lâwm hle a. Pathian hnênah lâwm thu sawiin a tawngtai ta a ni.

PIANTHARNA ROPUI

*Lallawmzuali Ralte
Intermediate Department
Durtlâng Kohhran*

Ni khat chu Rema hian a hla lâ tak mai a sa a, a sak zawh chuan inah a haw a. Rema chu mi lâ tak ni mah se, a nunah chuan a lâwm ngai rêng rêng lo va. A chhan chu a nunah chuan Pathian a awm ngai loh vâng a ni. Inkhâwm pawh a inkhâwm ngai lo a. Pathian hla rêng rêng a sa ngai lo va, inkhâwm aiin party-naah te a kal zâwk thîn. A chhûngten inkhâwm tûra an tih pawhin a duh ngai lo.

Ni leh thlate a lo ral zêla, a chhûngte chuan, “Mama, kumin Krismas chu kan chhûngin kan inkhâwm ang chu,” an ti a. Rema chuan hreh tak chung chuan a aw liam ve ta mai a. Krismas ni a lo thlen chuan an chhûngin an inkhâwm ta a.

Rema chuan mipui Pathian faka an lâm leh an ɽawngɽai lai te a hmuh chuan mak leh hmuhnawm ti takin a en a. A ɽawngɽai ve a, a theih tâwpin Pathian a fak a, A ɽawngɽai zawh chuan a mittui a tla a, thlamuanna mak tak mai chu dawngin a inhria a, an haw chuan a thil sual tih chu a bânsan a. Rema chuan a pa bulah chuan missionary nih a duh thu chu a sawi a, a pa chuan a lo rem ti a, Rema chu a lo piangthar ta a. An Pastor chuan mal a sâwm a, a tâwpah chuan missionary-ah inpe a, nupui te neiin missionary ɽha tak a nih chhunzawm ta a ni.

ISUAN AMAH PANTUTE A NG Aidam Thîn

Lalnunfela

Intermediate Department

Sakawtuichhûn Kohhran

Mihring chu sualsain kan lo piang a, tu mah sual nei lo kan awm lo. Kei chu sualna ka nei lo tih chu, kei chu lu ka nei lo ti chung a tawng zuah zuah nên a inang reng. Amaherawhchu, sual ngaidam thei Isua Krista a awm a, inchohira amah pantute chu a ngaidam thîn. Ngaidam dila, sual ti leh si chu an fihlîm chuang lo. Tih tak zeta ngaidam dila inchohîr chu Isuan a ngaidam thîn. Isuan mi zawng zawng a ngaidam thei tih chu a dik khawp mai; mahse, inchohira amah pantute chauh a ngaidam thîn tih hi i hria ang u.

Rev. J. Newton-a pawh kha mi sual, naupang rûk hrât a ni a; mahse, piantharna chang vein, kan Lal Isua Krista hnênah ngaidam dilna hla te hial a lo phuah chhuak ta a ni

1. Hmânlai hian naupang pakhat hi a awm a, a hming chu Petera a ni. Ani hi mi sual ni si lo; mahse, nu leh pa hriat loha thil ti ru ve thîn hi a ni a. Hun te chu lo vei zêlin, natnain a tlâkbuak a, a tha zêl dawn emaw an tih laiin zual lam a pan zêl a. A thih dawn hnai phei chuan a sa hut hut a; hrheawm a ti êm êm a. A rilru chuan engati nge thil te kha ka lo tihrûk thîn le? Isua pawh ngaidam ka dil si lo, tiin a rilru a hah hle a. Thâwk leh khatah a rilruah chuan Isua

chuan eng tik lai pawhin mi a ngaidam thei tih a lo lang a, ngaihdam chu a dîl a; thâwk leh khatah a lo dam ta a ni.

2. Kashma chu Hindu a ni. Thil sual a ti thîn a. A rûkin thil sual a ti thîn a. An sakhaw zirtîrna chuan a thlamuanna a pe thei bawk si lo. Chutia rilru hah taka a awm lai chuan Kristiante zirtîrna a lo hre ve ta a. Kristian nih chu a châk ve ta êm êm a. Isuan tu pawh a ngaidam thei tih a hriat pheih chuan Isua chu ngaihdam a dîl a, a sual chu a kalsan ta a. Hlim takin a awm zui ta ni.

3. Kristian naupang fel tak hi a awm a, a hming chu Joseph-a a ni a fel êm êm a. Ni khat chu naupang sual pathum hian an rawn tibuai a. Joseph-a chuan a hlau êm êm a a ɽawngɽai ta a. Naupangho chuan, “A dâwih asin a ɽawngɽai vêl, a ɽap vêl,” an ti a, an nuihsawh vêl a. Joseph-a chuan, “Isua hnênah ngaihdam dîl ula a la tlai lo,” tiin hrehawm ti chung chungin a sawi a. Naupangho chu an inngaihtuah vang vang a; mahse, an hawsan ta daih a. Naupang haw tate chuan sual an khawih chhonzawm zêl a. An nu leh pate ei zawnna a tlâk chhiat chuan hrehawm an ti êm êm a. Joseph-a, an têt laia an sawisak khân ɽanpuina a rawn pe a, an inthiam lo hle a. Joseph-a erawh chu hlim takin a awm chhonzawm a ni.

NU LEH PA THU ÂWIH

Stephie VL Malsawmkimi
Senior Department
Tlângnuam West Kohhran

Hring nun kan hman chhohna kawnga min
zirtîrtu leh hruaitu hmasa berte chu kan nu leh pate
hi an ni a. Kan nu leh pate hi kan têt têt aṅa tûn
thlenga min enkawltute an ni. Mihring kan lo ṭhan
lena, puitling kan nih thlenga kan bul hnaia awm
reng ṭhîn, kan mamawh apiang min tihsaktute an ni.
Mi ropui leh hlawhtlingte hlawhtlinna phênah hian
an nu leh pate, anmahni chhuang êm êmtute an awm
ṭhîn.

Kan nu leh pate hi keini aia tawnhriat ngah zâwk an ni a, an thu âwih hi sual laka min vêng himtu a ni. Kan hmaa tlûkna tûr awmte an lo hmu lâwk thîn a, zirna lamah sâng lo mah se, kan nu leh pate hi chuan kan tâna tha tûr leh tha lo tûr an thliar thei vek a ni.

Nu leh pate thu âwih hi kan Bible ngei pawhin a ngaih pawimawh leh uar taka a sawi a ni. Pathianin thu sâwm min pêka chhûngkaw chungchâng leh mihring mihrinna lanna hmasa ber chu Exodus 20:12 “I nu leh pa chawimawi rawh; tichuan, Pathianin ram a pêkah che hian i dam rei dâwn nia,” tih a ni a. He Bible châng hian nu leh pa chawimawi leh zah chu chatuan nunna chan theihna niin a sawi a ni.

Ram changkâng leh hmasâwnhovah hian nu leh pa leh aia upa zah hi an ngai pawimawh êm êm a. Hei hi an ram hmasâwn nasat chhan pakhat pawh a ni hial âwm e. Nu leh pate thu âwih hi sual leh ruih theih thil te, thian sual te leh thil tha lo dang tam tak te laka min vêngtu tha ber a ni.

Mi hlawhtling te, mi lian te leh mi ropui tak tak te, kan ngaih sân êm êmte phênah hian an nu leh pa, ropui tak tak tak, anmahni hmangaih êm êmtute an awm thîn. Keini ngei pawh hi kan nu leh paten kan tâna tha ber tûr an ngaihtuah a, kan hlawhtlin theih nân an theih tâwp an chhuah thîn a. Rual kan pâwla, kan hlawhtlin theih nân an neih ang ang an sêng thîn a. Khawvêlah hian kan nu leh pate tluka mi hmangaihtu an awm lo.

Kan nu leh paten min hau thîn pawh hi min hmangaih êm avâng leh kan tâna tha tûr an duh vâng a ni. Puitling kan niha, nupui/pasal kan neih hunah pawh kan nu leh pate thlahthlam lova kan enkawl zui zêl hi kan tihmâkmawh leh mawphurhna tûr a ni. Eng emaw thu tlûkna siam dâwnah pawh kan nu leh pate thurâwn kan lâk zêl hian chhûngkua kan hlim phah thîn.

Nu leh pa thu âwihnain a ken tel pakhat chu malsâwmna a ni. Nu leh pa zah thîn leh an thu âwih thîn chuan a tâwpah malsâwmna an dawng ngei ngei thîn. Chuvângin, malsâwmna leh hlawhtlinna neih kan duh chuan nu leh pate thu kan âwih zêl tûr a ni.

I KAWNG ZAWNG ZAWNGAH LALPA RING RAWH

*S.Hmingmuanpuia
Senior Department
Thingsûlthliah Kohhran*

*Thufingte 3:6: I kawng zawng zawngah amah hre
reng la, I kawngte chu a kawhhmuh zêl ang che.*

Pathian thu chuan kan kawng zawng zawngah amah hre reng tûrin min ti a. Amah kan ring a nih chuan kan kawngte min kawhhmuh dâwn a ni. Khawvêlah chuan kan lungngaiin kan beidawng a; harsatna leh thlêmnate kan tâwk thîn a; natna khirh tak takte pawh kan vei thîn. Harsatna kan tawh lai chuan kan kianga awm reng Pathian hnênah thlen ila, ani chuan chu harsatna leh buaina kan chin fel thiam loh chu sut kian dân min zirtîr dâwn a ni.

Harsatna leh buaina kan tawh chu keimahni maia kan hmachhawn chuan a hneh dân tûr kan thiam dâwn lo va. A bâwihah kan tâng kumkhua dâwn a ni. Thil engkim kan tih hian Pathian hnênah a tanpuina dîl zêl thîn ang u. Lehkha kan zirna kawngah te, kan infiamna kawngah te, kan zin dâwnah te, lîrtheia kan chuannaah te leh sikul kan kalna kawngah te hian tanpuina leh a vên himna dîl zêl ila. Ani chuan min chhâng ngei ngei ang tih ring tlat ang u.

Tûnlai naupang leh tleirâwlte hian zir tûr kan ngah hle a. Chûng zîngah chuan aia upa zah thiam hi kan zir tûr pawimawh tak pakhat a ni bawh. Kan thil tihna kawng engkimah aia upaten min tirhnaah hnial lovin kal zêl ila, kan pi leh pute leh kan nu leh pate thu âwih takin i awm zêl ang u.

Kan inkhâwm dâwn te hian a tlai pâwl ni lovin, a hma pâwlah tan zêl i tum ang u. Tlai taka kal hi a biak in chhûnga kan awm dân pawh fîmkhur a ngai hle. Sikhar te, khaini te leh a kaihhnawih rêng rêng te hi biak in chhûngah chuan tih ve rêng rêng loh tûr a ni.

Tûnlai tleirâwl leh naupang zîngah Pathian faka zai aia khawvêl hla ngaina zâwk kan awm a. Pathian thua chuan, “Sual ngam chein awm suh la, thatnain sual chu ngam zâwk rawh se,” a ti a. Keini pawh sual thil ti lovin, Pathian thu lamah kan hawi zâwk tûr a ni. Nihliap chuan ruah sîr a ti tâwp thei lo va, ruah lakah min hum thei. Chutiang bawkin rinna hian hlawhtlinna min pe vek lo mah se, engkim hmachhawn ngamna min pe a ni.

RUIH THEIH THIL LAKA FIHLÎM

*RH Rosy Malsawmtluangi
Intermediate Department
ITI Vêngchhak Kohhran*

Upa chauh ni lovin, naupang tê tê tih âwma kan rin loh, ruihhlo hian min tichhe nasa êm êm a. Vêng tinah han kal ila, zû leh damdawi bâwiha tâng hmuh tûr an awm tam thîn hle. Chûng zîngah chuan kum naupang tak tak tam tak an awm thîn. Ruihhlo dona kawngah hian keini hian hma kan lâka, a dodâltu zâwka kan tan hi a ngai a ni.

Ni khat chu Zâri, naupang kum 13 mi hian a sikul luhna tharah chuan thian thar a chhar a. A thianpa chu chhûngkaw hausa tak âtanga piang leh sei lian ni mah sela, an chhûngkua chu an inkâwm ngai lo va. Zârin an chhûngkaw chanchin a zawh te chuan a hrilh tha ngai lêm lo bawk. Tum khat chu Zâri chuan sikul hnung lama a thianpain meizial a zu ru lai chu a hmu a, a lungawi lo hle a. A thianpa hnênah chuan taksa a khawih chhiat theih dân leh natna hlauhawm tak tak a thlen theih dân te chu a han hrilh a, a kalsan ta mai a.

Kum a vei fê hnu chuan hnate hmuin an la inkawm ve zêl a. Tlai khat chu chaw ei khâwm an neihnaah chuan Zâri thianpa chu a khuh ta bur bur mai a. Thisen te chu a khuh chhuak ta bawrh bawrh a. Damdawi inah an kalpui ta nghâl a.

Daktawrten an lo en chuan a lung a lo chhe tawh hle tih chu an hmu chhuak a. Daktawr chuan a natna ang chu meizial zu nasate zîngah a tam bîk thu leh a dam leh theihna a sân loh thu a sawi ta mai a. Zâri chu chhuatah a ðu hnawk a, a ðap ta zawih zawih a. A ðianpa chhûngte chu an lo thleng a, an fapa na tuar hmêl an hmuh chuan a ðap hlawm a. Zâri chuan a theih ang angin a lo hnê m ve a. Hun a kal deuh hnu chuan Zâri ðianpa chu a boral ta a.

Zâri chuan ruihhlo bâwiha tângte tân chuan theih tâwp chhuahin awareness a nei ðîn a. A ðianpa chanchin chuan mi dangte tâna malsâwmna thlentu a nih theih ringin, ruihhlo ðat lohzia chu a sawi ta zêl a. Chutianga hun a hman avâng chuan mi tam tak chuan an ruihhlo tih ðhînte nghei ngei tumin an bei ta a. An hring nun chu sualna ata chhan chhuah an ni ta hlawm a ni.

Zâri ðianpa thihna chuan mi dangte ngaihven hlawhin, a chanchin chu lehkhahuah te chhuah a ni a, ðhalaite chhiar hlawh ber pakhat leh sualna laka fîmkhur leh invênna te chu hmun tinah sawi a ni ta zêl a. A hlauhawmzia te, mihring nun hlu tak a tih tâwpsak thei tih miin an lo hriat tûrin sawi nasat phah hle a ni.

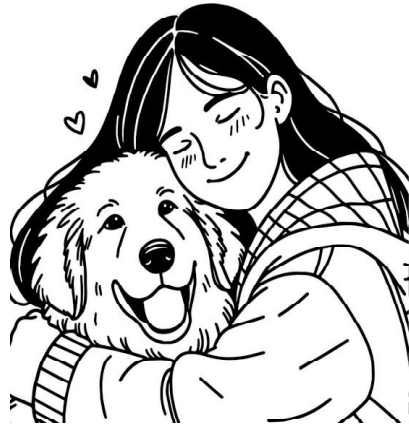
Ruihhlo laka kan buai hmâin tihchhin miah loh hi kan himna atâna pawimawh êm êm a ni tih i hre reng ang u.

UI ANGA NUN HLIM

*Zoremsangi
Senior Department
Chanmari West Kohhran*

Mi tam takin ran kan vulh fur hlawm a. Keini pawhin ui pahnih kan nei ve a. Kan hmangaihin kan duat hle a, chhûngkaw member ang maiin kan en a. Ui hi keini mihring angin an dam rei ve lo va. Mihring hi kum 100 chuang damte pawh an awm a, ui erawh chu a tângpuuin kum 10-13 vêl chauh an dam thei a ni.

Pathian hian an dam theih chhûng hi a tihtawisak bîk chungch ng hi ka ngaihtuah fo thîn. A chhan chu uite hian nun dân an thiam vâng niin ka hria. A châng chuan an lak aţang hian zir tûr kan ngah hle hian

kan hre thîn. Eng nge ui laka zir tûr kan neih ang tih zawhna kan nei a ni thei. Uite hi ran hlim thei tak an ni a, ui vulh vete chuan in hre vek âwm e. Sawi tûr tam tak a awm thei a, uite hi nun tihlimtu ber an ni a, ina haw min tichâktu ber pakhat an ni bawk.

Uite hian a neitute an zah thiam hle a. Ina lo haw apiang hlim takin an lo lâwm thîn a. A neitute tân an rinawm êm êm bawk a ni. Keini mihringte erawh chuan kan chhûngte leh mi hmangaihute kan zah thiam lovin, kan hmangaih tâwk lo fo thîn.

Keini mihringte hian zir tûr kan ngah êm êm a. Min neitu Pathian leh kan chhûngte zahna kawngah pawh zir tûr kan ngah hle. Hla phuahtu pawhin, “Mihring chauh lo chu zirtîr an ngai lo,” a lo tih kha. Inzir reng ngai kan nihna leh zir thei kan nihna hi mihring kan nih hlutna pawh a ni rêng a ni.

Ui ang hian kan hun neih chhun hi min neitu tân hmang ila, kan chhûngte hi lâwm thiamin hmangaih thiam deuh deuh ila. Rinawm takin thil tizêl bawk ang u. Keimahni min enkawla, min chawmtute hi kan zahin, an thu kan âwih tûr a ni. Ui ang hian kan hmangaihute hi vêng himin, an tân rilru tha leh zau kan pu reng tûr a ni.

Uite hi keini angin finna nei lo ni mah se, an nunphung aţang hian zir tûr kan ngah hle a. Anni anga rilru zau leh tha hi put i tum tlat ang u. Pathianin uite hi a neitute ti hlima vêngtu tûra a ruat ang hian, keini mihringte pawh min neitu Pathian leh ka chhûngte tihlim tûra siam kan nihna hi ka hre reng tûr a ni. Chutiang taka siam kan nih ang taka kan awm chuan khawvêl nuam zâwk kan siam ngei ngei dâwn a ni.

JUDA LAL HEZEKIA

Hmânah Juda ramah hian lal ropui deuh mai, Pathian ring tlattu hi a awm a, a hming chu Hezekia a ni. Lal a nih tirh chuan kum 25 mi chauh a la ni a, a pa hming chu Ahaza a ni. Pathian a rin tlat avângin Pathian pawhin a tanpui a, mal a sâwm a, a hausa êm êm a ni.

Judaten milem pathian an biak thinte chu a titâwp a, Pathian dik tak, Israel-te Pathian chauh be tûrin a mite a hruai a. Lal ropui leh danglam a ni a, Juda lalte zîngah amah ang rêng rêng an awm lo a ni.

Lal ropui tak, hausa tak pawh ni se, a dam lo ve thei tho mai. Tum khat chu Hezekia chu a dam lo va, khawihli na êm êm mai hi a vei a, a thi dâwn ta mai a. Pathianin a zâwlnei Isaia a tîr a, Hezekia hnênah chuan thu a va sawi a. “I chhûngkaw thu rêl fel rawh, i thi dâwn si a, i dam chhuak dâwn lo ve,” tiin Pathianin a va sawitîr a ni.

Dam loh hrehawm lai laia ‘I thi dâwn,’ rawn intih chu a hrehawm ngawt ang le. Lal Hezekia pawh chuan hrehawm a ti êm êm a, bang lam a hawi a, Pathian hnênah chuan a tawngtai nghâl a, naupang ang maiin lungchhe takin a tap zawih zawih mai a ni. A tawngtaina pawh tawi tê a ni a, “Aw LALPA, i hmaah dik takin ka awm thîn a, thinlung thianghlim puin i

mit hmuha thil tha ka tih thin kha khawngaih takin hre reng ang che,” tih chauh a sawi a ni. Mahnia tawngtai dân thiam lo in awm em? Thui deuh deuh sawi tum kher a ngai lo va, Hezekia pawhin, “Ka thil tihte kha hre reng ang che,” a ti mai a ni. A sei leh sei loh lam aiin tih tak zeta Pathian ring chung a tawngtai a pawimawh ber a ni.

Hezekia tawngtaina chu Pathianin a lo chhâng nghâl a. Zâwlnei Isaia haw tûr chu a kal thui hmain a tûr kîr leh a. Hezekia dam tûr thu a va hrilhtîr leh nghâl a nih chu. “A dam ang a, ni thum hnuah a inkhâwm leh thei ang,” a ti a. Chu mai a ni lo va, a dam chhûng chu kum 15 laiin a pawh seisak nghâl bawh. A lal ram pawh hmêlma Assuria lakah a humhim dân tih a hrilhtîr bawh a ni.

Hezekia tawngtaina chu Pathianin a chhâng nghâl a, thi tûr kha rei tak a damtîr leh a ni. Tawngtaina chuan thil nasa tak a tih theih avângin keini pawh Pathian hnênah kan tawngtai thin tûr a ni.

Zawhna

1. Juda lal ropui deuh mai kha tu nge a hming kha?
2. Hezekia kha kum eng zât a nihin nge a lal tan?
3. Hezekia khân eng natna nge a vei kha?
4. Pathianin Hezekia dam chhûng kha kum eng zâtin nge a pawhseisak kha?

A NUPUI NEN HNATHAWH AN INTHLENG

*Lalremmawia
Republic Vêng*

Hmânlai hian pa pakhat, a nupui chu awm mai mai lova, hna thawk ve tshîn tûra hrilh fo mai hi a awm a. “Ina i lo mut mai mai lai leh eng mah i tih loh lai khân kei chuan nilêngin sabengtung ang maiin lovah hna ka thawk a. Heti hrim hrim chuan chênna tûr in pawh i la nei lo mai ang tih ka sawi ngam sak!” a ti tûn tûn a.

A tûkah chuan a nupui chu a awm mai mai thei ta hlek lo mai a. “Eng vângin nge kan hna kan inthleng loh ang le? Nilênga hna thawk tûrin lovah ka kal ang a; inah nang i lo awm ang a, in i lo enkawl ve thung ang. Tichuan, tu hna nge awlsam zâwk chu kan hre mai ang,” a ti a. Chu pa chu a hlim hle a. “T̃ha lutuk! Naktûkah chuan inah ka awm ang a, hna t̃ul apiang ka thawk ang. Nang i feh ang a, hlo i thlo ve thung dâwn nia,” a ti a.

A tûkah chuan a nupui chu lova feh tûrin a inbuatsaih ta a. A kal hma chuan, a thawh tûr a theihnghilh ang tih a hlah avângin a pasal hnênah chuan, “Vawiin hi Inrinni a nih avângin zanriah chu in lamah ka rawn ei ang. Buhhâwp lo siam la, butter i lo siam bawk dâwn nia. Tin, bâwng kha lo thlah theihnghilh lo bawk la,” a ti a.

Chu pa chu a nui suk a. “Lungngai suh, ka lo ti vek mai ang,” a ti a. A nupui kal liam hnu chuan vaibêl zu chungin tih hmasak ber tûr a ngaihtuah a. Buhhâwp siam hmasak tumin a chhumna tûr bêl a sil fai a, tui a suak a, chhangphutah chuan a leih a.

A vaibêl zûk chu a nun that theih loh avângin vawi tam tak a tan tha a. Mahse, thuk mei erawh chu a nun thei mai a, buhhâwp a hmin hma theih nân mei chu a zâp alh hluah reng a. Bêla a tui chhuan chu a rawn nghawr tan tihah chuan a bulah a ding a, buhhâwp chu a kan loh nân a chawk let deuh reng a. Bâwngpui lam rêng rêng kha a lo hre chang tawh lo va, a rawn bû tâkah chuan a hre chhuak ta chauh va. “Bâwngpui ka thlaha ka haw leh chuan buhhâwp hi a lo kâng hman dâwn si a. Chu vâng chuan tui ka leih belh mai teh ang,” tiin a ngaihtuah a.

Tuichhunchhuaha tui a va chawi a, bêlah chuan a leih a. Mahse, a leih hnem deuh avângin a rawn liam phut a, mei chu a timit ta vek mai a. Mei chu tihnun leh tumin a han chhêm leh a; chutih lai chuan bâwngpui kha a hma aia ringin a rawn bû leh ta a. “Lo ngawi mai mai teh. Ka thlah têp tawh che alâwm. Mei ka nun lawk dâwn a nih hi,” tiin a au tuar tuar a. Mahse, thing chu a hnâwn hman avângin a alh duh lo hle a. A tâwp a tâwpah thingnawi nêna tângin a chhêm alh thei hrâm a. Bâwngpui chu ring takin a rawn bû leh ta a, buaipui loh theih a ni ta lo. Bâwng in a va pan lai chuan heti hian a ngaihtuah a:

“Bâwngpui hi a tlatnaa ka va thlah chuan, ka thang chhûngin buhhâwp hi a lo kâng emaw, mei hi a lo thi emaw a ni âwm si a. Chuvângin, bâwngpui hi kawtkaiah hian thlung ila, he lai vêlah hnim a tam tho bawk a, pet mai se a tha ang,” tiin. Bâwngpui chu a nghâwngah hruia thlungin pâwnah a kai chhuak a, chu lai hmunah chuan a keah a thlung a. Ani chuan choka lam a pan leh ta a.

A luh dânw lai chuan butter a la siam lo tih a hre chhuak a. Tichuan, cream leh butter siam-na bêl la tûrin buh in lam a pan leh ta zâwk a.

Chokaah chuan a kîr leh a, butter chu a siam tan a. Mahse, a tui a hâl avângin thîrfian chu a paih a, apple zu awmna buh in lam pan chuan a va tlân leh a. A hmanhmawh êm avângin choka kawngkhâr chu a khâr theihnghilh a. Chutih lai chuan kawtah vawkpui leh a note pasarih hi an awm a. Choka kawngkhâr inhawng a hmuh chuan vawkpui chu a tlân lût a, a note chuan an zui a.“

Chu pa chuan apple zu bêl chhîn chu a hawng a. A in tan chauh tihah chuan chokaa vawk lût chu a va hmu a. Cream dahna thlêng kha chhuatah a dah mai si avângin a zuang tho va, a va tlân pheih nghâl a, zu bêl pawh chu a chhîn hman lo. Chokaa a va luh chuan vawkpui chuan cream chu chhuatah a lo dai kâwi vêl a. A thinrim lutuk chuan thingtum a chuh a, a hmuiah tak mai chuan a vaw ta chawrh a, vawkpui chu a thi ta dêr mai a. Tih theih eng mah a nei tawh

si lo va, vawknotête chu a hnawt chhuak a, vawkpui chu kawtah a hnûk chhuak bawk a. Chumi hnuah chuan, zu bêl kha chhin lohvin a kalsan tih a hre chhuak a. Hmanhmawh takin buh in lamah chuan a va tlan leh a, zu bêl ruak leh chhuata apple zu tling pum mai chu a va hmu a. Eng nge a tih tâk ang le? Butter siamna tûr cream a la awm tâk mialin, tiin buh in chu a'n thlêk kual vêl a, tlêm azâwng a hmuh hnu chuan chokaah a va kîr leh ta a. Zu bêl ruak a keh lai pawh chuan a hna chu a chhunzawm mawlh mawlh a.

Tuichhunchhuaha tui chawi tûra a va kal pawh chuan, chokaah ran an lo lût leh mai ang tih a hlauh avângin butter siamna bêl chu a keng zêl a. Butter siamna bêl chu tuichhunchhuah kotlângah a dah a. Mahse, bâlînin a lo khak fuh palh a, tuichhunchhuahah chuan tui tiper chhuai khawpin a tla ta a! A zualzawpui vaihlenhlo! Tûnah chuan cream chu tuichhunchhuahah a tla ta daih a, lâk chhuah ngaihna a awm tawh lo va, butter pawh siam theih a ni dâwn ta lo. Tîna tui a chhûn lai chuan a buhhâwp siam kha a hre chhuak a. Choka aţang chuan thil kâng rim a rawn nam ta tlat mai le! “A rimah buai lo teh ang. Buhhâwp chu han tui viau phawt mai sela,” a ti a. Buhhâwp chu a va en chhin a, a pawmzam theih maiin a ring a. Butter chu awm se chuan a tui lehzual tûr hi a ni a le. Butter hmuh tûr a la awm tâk hlauhvin, tiin buh inah chuan a va kal leh a. Hmun tin a en hnu pawhin eng zât mah a

hmu ta lo. Nakinah chuan zêm lian tak hi a va hmu a, chutah chuan a nupuiin butter a lo dah mial a beisei a ni. Zêm lianah chuan a lâwn chho va, a chhûnga awm en tuma a dâk chu a bu liam ta hlauh mai a!

Chutah le, zêm lian chhûngah chuan chhang-phut a lo awm chu niin! Chu pa chu a hahchhiau ta chiam mai a. Zêm lian aţang chuan chhuah leh tumin a'n lâwn thîn a; mahse, theihtâwp chhuaha a beih ngial pawhin a lâwn chhuak thei ta lo va.

A nupui chu zanriah ei hunah a lo haw a. A pasal chu a'n zawng thîn a, a hmu zo ta rêng rêng lo va. Kawtah chuan vawk a lo thi reng a, choka chhuatah chuan cream a lo baw nuaih a, bâwngpui chu tualzâwlah a ke a lo tliak reng a, bêla buhhâwp chu a lo kâng ût ruam mai bawk a. Mahse, amah chu khawiah mah hmuh tûr a awm lo. A nupui chu buh inah a va kal a, zêm lian chu a va bih a. Karei! Chutah chuan a lo awm reng mai a!

A lâwn chhuah theih nân a ţanpui a, a chhangphut kai liai luai te chu a bêng fai a. Mi fîng tak a nih avângin thil buai niaih nuaih chu eng mah a sawi chhuak lo va. Engkim chu a tifel a, buhhâwp a chhûm a, a thên a pasal chu a pe a, a thên amân a ei a, thlêng a sil a, chhuarah a rem fel leh thlap a. Chumi ni aţang chuan chu pa chuan a nupui chu a sawisêl leh tawh ngai lo va, eng mah thawk lovah a puh leh tawh ngai bawk hek lo.

***"I ritphurh zawng zawng ka lak kian ang che"
- Matthaia 11:28***

Ziaktu: Lalawmpuii, Vaivakawn Kohhran

NEW SÊRCHHÎP KOHHRAN TLEIRÂWL LEH NAUPANG CHAWHNU INKHÂWM

New Sêrchhîp Kohhran hi kum 1980-ah a ding tan a. Tûnah hian dânzawhkim 1077, Naupang Sunday School zirlai 378 leh zirtîrtu 80 an awm mêk a ni. An kohhran aţang hian Mizo Sunday School Union (MSSU) chawimawina mi eng emaw zâtin an dawng tawh bawk. Kohhran Committee hnuaiah Sunday School Committee an nei a, anni remruatna hnuaiah hian zirtîrtuten ţahnemngai takin Sunday School an kaihruai ţîn.

Sunday School hian MSSU leh Kohhran Committee aţanga tih tûr lo kalte a theih ang angin an tihlawhtling ţîn a, Naupang Chawhnu Inkhâwm leh Tleirâwl Chawhnu Inkhâwm hi uluk taka kalpui ţîn a ni. Naupang Chawhnu Inkhâwmah hian Beginner Department, Primary Department leh Junior Department an tel a; Tleirâwl Chawhnu Inkhâwmah hian Intermediate Department, Sacrament Department leh Senior Department an tel bawk.

Naupang Sunday School Committee chuan Naupang Chawhnu Inkhâwm leh Tleirâwl Chawhnu Inkhâwma Chairman leh Secretary-te a hrana ruatin, programme lo duang tûr leh ţil ţul dangte lo buaipui tûrin mi eng emaw zât inruat chhuah a ni a. Taksa

leh thlarau lamah naupangten hma an sâwn theih nân special item hrang hrang: solo, recitation, quiz, games leh group zai te an tih thin a. Hei bâkah hian zirtîrtute leh mi thiam bîkte sâwmin thu tha tak tak ngaihthlâk thin a ni bawk. Ruih theih thil ti lo tûra intiamna te an nei a, hemi lam kawnga inzirtîrna te theih tâwpa neih thin a ni.

Thla tin Pathianni hnuhnung ber chawhnuah department tin biak inah an inkhâwm chhâwk a, item remchâng ang ang te an ti thin. Vacation Bible School (VBS) tha taka kalpui thin a ni a. Group-ah inthenin, thu tha tak takte zirin, intihhlamna hun hman thin a ni. Kohhran Committee-te ruahmannain kum tin Sacrament zirlaite Synod hmunpui tlawhpui thin an ni bawk.

Naupangten inkhâwm an taima êm êm a, Sunday School bâka kohhran inkhâwmahte an inkhâwm tha thin hle a, biak ina lâw te hi nuam an ti êm êm a ni. Zirtîrtute pawhin theih tâwp chhuahin naupangte an enkawl a, naupangte leh tleirâwlten inkhâwm nuam an tiha, an hlâwkpuî lehzuâl theih nân zirtîrtuten an rilru sêngin, tan an la sauh sauh reng a ni.

Hriat Zauna Huang

FOOTBALL LEH WORLD CUP CHANCHIN TLÂNGPUI

Football ang chi deuh infiamna hi hmânlaiin ram hrang hrang China, Rom, leh Greece-ah te an lo khel tawh thîn a. Amaherawhchu, tâna football khelh dân hi chu kum kum za bi 19-naah England-a duan chhuah a ni. Khawvêl puma football lam thila inthlun zawmna leh thuneitu ber chu FIFA a ni a. Football dân siamtu erawh chu IFAB a ni thung a, FIFA hi IFAB member pakhat a ni.

England-a football an khelh tantîrh lamah chuan dân mumal awm lovin an khêl thîn a. Vawk phîng ham puar an pêt a; khua leh khua te, vêng leh vêng te an inkhêl a, duh zah zah an tel mai thîn. Buaina a chhuak fo va, thil an tichhe nasa thîn hle bawk. Hei vâng hian lal leh khaw hotuten football khelh chu an khap fo thîn.

Hemi hnu hian hma an sâwn hret a, kum za bi 18-na leh 19-naah te chuan sikulah football chu an khêl uar tawlh tawlh a. Sikul lâi leh lian deuh te chuan anmahni pualin dân an siam a. Thênkhatin ball kenga tânpui an phal a, thênkhatin kut thawh an phal lo thung a. Hetianga an dân siam a inan loh zung avâng hian sikul leh sikul an inkhelch chângin harsatna an tâwk ta thîn a ni.

Kum za bi 19-na lai hâwlah chuan chûng sikul aţanga zir chhuakte chuan club hrang hrang an din a. Club dangte nên inkhêh an duh a, uniform leh dân pakhat zawm tân tûr an mamawh ta a. Kum 1863 October-ah club aiawhte

chu London-a Freemasons' Tavern-ah an inhmu khâwm a, Football Association an din ta a ni. Football dân zawm tlân tûr an siam a, kuta ball ken leh ngala inkhente an khap ta a ni.

Football chu ram hrang hrangah a lâz zêl a, khawvêla infiamna lâz ber a lo ni ta a ni. Football inelna ropui ber chu World Cup a ni a. World Cup hi kum 1930-ah an khêl tan a. Kum li danah World Cup hi a awm thîn. Khawmualpui hrang hrang aţangin World Cup-a tel tûr ramte hi an thlang thîn.

World Cup-a ram tel zât hi an tam tawlh tawlh a, hmasa lam (1930-1978)-ah chuan ram 13-16 an tel thîn a, kum 1982-1994-ah ram 24 an tel a, kum 1998-2022-ah ram 32 an tel a, kum 2026-ah chuan ram 48 lai an tel ta a ni.

World Cup hi kum 1930 aţanga kelh tan tawh ni mah sela ram pariat chiah an la champion a. Brazil vawi 5, Germany vawi 4, Italy vawi 4, Argentina 3, France 2, Uruguay vawi 2, England vawi 1 leh Spain vawi 1 an champion tawh a ni.

Kum 2026 World Cup chu ram pathum Canada, Mexico leh United States-in an inthlen tawm a. United States-a stadium 11, Canada-ah stadium 2 leh Mexico-a stadium 3-ah an khêl a ni. Match hmasa ber hi Estadio Azteca stadium, Mexico-ah khelh a ni a, final chu MetLife Stadium, New York-ah khelh a ni thung.

Tih tûr:

1. FIFA lam pum hriat
2. IFAB lam pum leh member-te hriat

“Pu Hmutheitu, tûnlai thil ngaimawh deuh hmuh thar i nei em?” tiin tleirâwl pakhat hian min rawn zâwt teh nawlh mai a. “Thil ngaimawhawm tak tak, kan ram leh hnam hmakhua atâna pawî thei tûr ka hmu nawk mai,” tiin ka lo chhâng a.

Tûn hnaia ka thil hmuha ka ngaimawh ber mai chu tleirâwl rual insual chhâng leh a huhova mi dang sual rawna sawisak chhângte hi a ni. He thil hi ramsa rual chêt dân ang maia chîn thán tha lo leh nunrâwnna a ni a. Eng mah tângkaina leh sâwtna a awm lo hrim hrim. Thahrui leh chakna hi mi dang tichhe tûr ni lovin, mi dang chhawmdâwl nâna hman tûr a ni zâwk.

Thil thleng pakhat han sawi ila, mi pakhat pawh a huhova mi dang sawisaknaah a lo tel ve hman a. Rim taka a zir hnuah hna tha tak a han hmu ve ngei a; mahse, rualpuite nena hming chhiatna leh thubuai (criminal record) an lo neih tawh avângin a hna pawh chu a thawk zui thei ta lo a ni. A va pawî vawng vawng tak êm! Thian tha lo kawm pawizia leh inchhîr sâwt loh fozia târ langtu a ni.

Mi kut thlâk leh mi dang sawisak vak vak hi dân bawhchhiatna mai bâkah mi pawî sawina lian tak a ni a. Pathian hmaah pawh a malsâwm lo va, nuna hlimna leh hlawhtlinna kawng zawh nâna thil tha lo tâwpkhâwk a ni. Mizo Kristian naupang leh tleirâwl tawh phawt chuan tih loh tawp tûr a ni a, hetiang thil lakah hian kan fihlîm tlat tûr a ni. Mi nun mai ni lo, keimahni nun leh hma lam hun zawng zawng tihchhiatna hmanrua a nih avângin i bânsan hmiah ang u. Kan hma lam hun atân kan nun i uluk ang u.

Bible aṭangin zawhna siam a ni a. Eng zât nge kan chhân dik theih i han en chhin teh ang u aw:

1. Isuan a kaw chhûng aṭanga ramhuai a hnawh chhuahsak kha tu nge?

Chhânna:

2. Moab leh Amon hnamte kha tu thlahte nge?

Chhânna:

3. Jordan lui kam phaizâwl kha eng nge a hming?

Chhânna:

4. Kanaan kawng luhna kawng dâltu kha eng khua nge?

Chhânna:

5. Tuin nge Jeriko khua ânchhia lawh?

Chhânna:

6. Josua kha kum eng zât a nihin nge a thih?

Chhânna:

7. Josua kha khawiah nge an phûm?

Chhânna:

8. Josuan Israel-te kha khawi khuaah nge a koh khâwm?

Chhânna:

9. Melkisedeka hming awmzia eng nge ni?

Chhânna:

10. Melkisedeka kha khawi khaw lal nge a nih?

Chhânna:

Note: August thlaah a chhânna târ lan a ni ang.

June thla Quiz chhânna:

1. Elizabethi

2. Fa

3. Johana

4. Elkana

5. Samuela

6. Pathian chawimawitu

7. Euniki

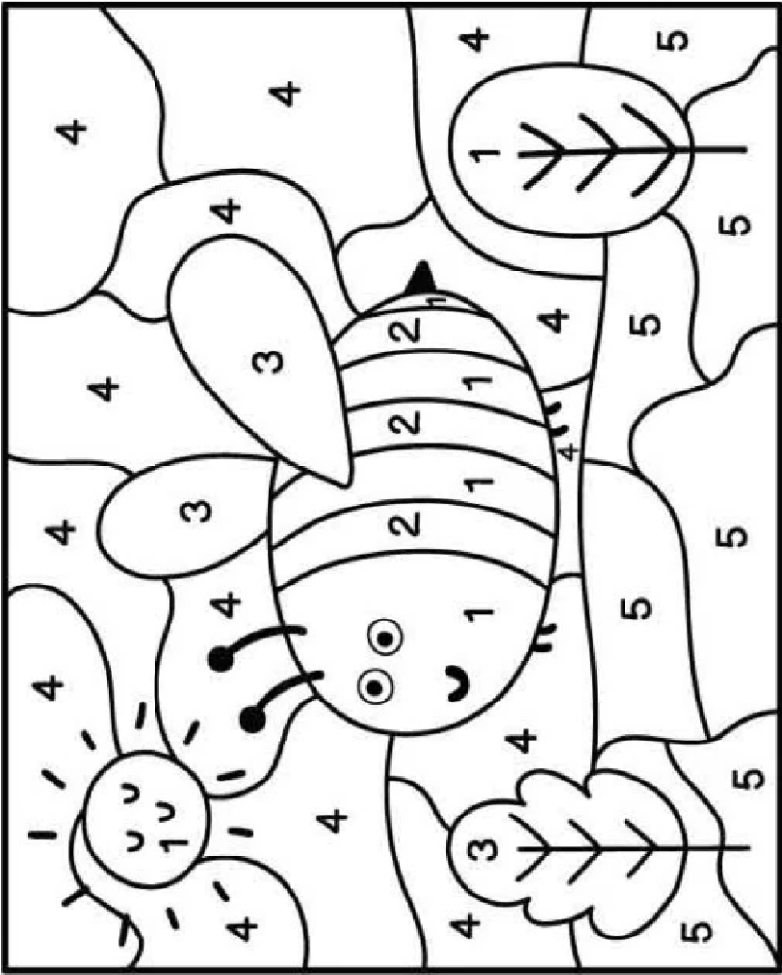
8. Paula

9. Ephesi Kohhran

10. Loisi

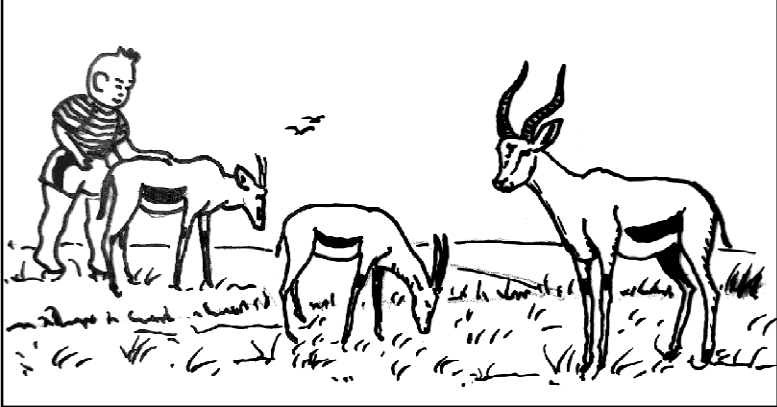
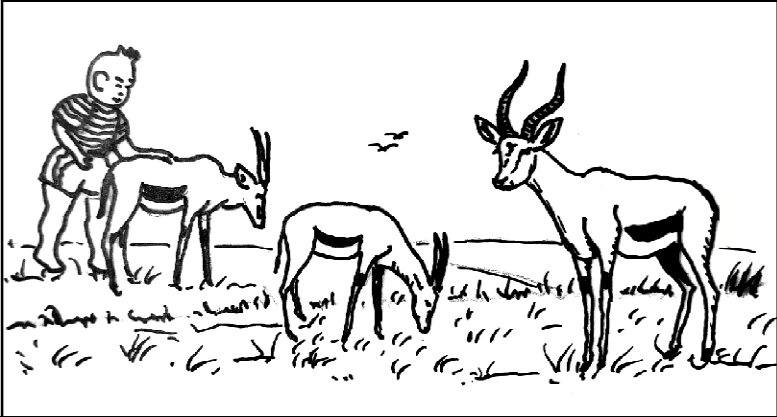

CHEI RAWH LE!

- 1 = Yellow
- 2 = Black
- 3 = Brown
- 4 = Blue
- 5 = Green

KA HMUH ANG HMU THEI RAWH

A chung a lemziak chi hnih khi ngun takin en la, a inan lohna chi ruk hmu thei rawh.

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.

KHAWZÂWL VÊNGSÂNG KOHHRAN SACRAMENT DEPARTMENT

TUIKUAL NORTH KOHHRAN SACRAMENT DEPARTMENT

SAITUAL BETHEL KOHHRAN PRIMARY DEPARTMENT

To _____

NEW SÊRCHHÎP KOHHRAN NAUPANG & TLEIRÂWL CHAWHNU INKHÂWM

Published by Rev. P.B. Zosaphara
Synod Literature & Publication Board, Aizâwl and
Printed at the Synod Press, Mission Vêng, Aizâwl - 796001. Copies - 34,500